

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Kontakty z Mediami i Informacja

KOMUNIKAT PRASOWY nr 88/07

11 grudnia 2007 r.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-438/05

*The International Transport Workers' Federation & The Finnish Seamen's Union / Viking Line
ABP & Oü Viking Line Eesti*

DZIAŁANIA ZBIOROWE MAJĄCE NA CELU SKŁONIENIE PRZEDSIĘBIORCY ZAGRANICZNEGO DO ZAWARCIA ZE ZWIĄZKIEM ZAWODOWYM UKŁADU ZBIOROWEGO PRACY, KTÓRY MÓGLBY ODWIEŚĆ TEGO PRZEDSIĘBIORCĘ OD SKORZYSTANIA ZE SWOBODY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI OGRANICZAJĄ TĘ SWOBODĘ

*Ograniczenia te mogą być uzasadnione ochroną pracowników, pod warunkiem wykazania, że są
odpowiednie dla zapewnienia realizacji słusznego celu i nie wykraczają poza to, co jest
konieczne do jego osiągnięcia.*

International Transport Workers' Federation (ITF) jest międzynarodową federacją zrzeszającą 600 związków zawodowych pracowników sektora transportu ze 140 różnych państw, której siedziba znajduje się w Londynie. Jednym z jej głównych programów politycznych jest kampania zapobiegania praktyce tanich bander. W ramach tego, w celu poprawy warunków pracy załóg na statkach, wyłącznie związki zawodowe w państwie faktycznego czerpania korzyści ze statku mają prawo zawierać porozumienia zbiorowe dotyczące tego statku, bez względu na to, w jakim państwie statek jest zarejestrowany.

Viking Line, fińska spółka promowa jest właścicielem „Roselli”, promu pływającego pod fińską banderą, zapewniającego połączenie drogą wodną pomiędzy Tallinem a Helsinkami. Członkowie załogi „Roselli” należą do Finnish Seamen's Union (FSU), zrzeszonego w ITF.

W październiku 2003 r. Viking Line poinformował FSU o swoim zamiarze zmiany przynależności „Roselli”, której eksploatacja przynosiła straty, poprzez rejestrację statku w Estonii, gdzie znajdowała się spółka zależna Viking Line, aby móc zatrudnić estońską załogę, która otrzymywałaby wynagrodzenia niższe niż wypłacane w Finlandii, a to po to, by móc konkurować z innymi promami na tym samym połączeniu drogą morską. W listopadzie 2003 r., w następstwie wniosku FSU, ITF wystosowała okólnik do wszystkich zrzeszonych w niej związków zawodowych, w którym zobowiązała je pod rygorem sankcji do powstrzymania się od podejmowania rokowań z Viking Line. Skutkiem tego zalecenia było uniemożliwienie estońskim związkom zawodowym rozpoczęcia rokowań z Viking Line.

Jednocześnie FSU postawił warunki co do odnowienia porozumienia w sprawie załogi „Roselli” i ogłosił zamiar podjęcia akcji strajkowej, domagając się, po pierwsze, zwiększenia liczby członków załogi zatrudnionej na „Roselli” oraz, po drugie, zawarcia układu zbiorowego przewidującego, że w razie zmiany przynależności „Roselli”, Viking Line będzie dalej przestrzegał fińskiego prawa pracy i nie rozwiąże z członkami załogi umów o pracę.

W sierpniu 2004 r., po przystąpieniu Estonii do Unii Europejskiej, Viking Line, zdecydowany zarejestrować przynoszący straty statek pod banderą estońską, wszczął postępowanie przed sądami w Zjednoczonym Królestwie, w którym znajduje się siedziba ITF. Viking Line wniósł o to, by nakazano ITF wycofanie okólnika, a FSU – zaprzestanie działań zakłócających korzystanie z prawa przedsiębiorczości w związku ze zmianą przynależności „Roselli”.

Court of Appeal, rozpatrujący odwołanie wniesione przez FSU i ITF, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniami prejudycjalnymi w przedmiocie zastosowania norm traktatowych dotyczących swobody przedsiębiorczości do okoliczności rozpatrywanej sprawy oraz w przedmiocie tego, czy działania FSU i ITF stanowiły nieuzasadnione ograniczenie swobody przepływu.

W pierwszej kolejności Trybunał wskazał, że normy traktatowe dotyczące swobody przedsiębiorczości znajdują zastosowanie do działań zbiorowych podjętych przez związek zawodowy lub zrzeszenie związków zawodowych przeciwko przedsiębiorcy celem skłonienia go do zawarcia układu zbiorowego, którego treść ma na celu odwiedzenie tego przedsiębiorcy od skorzystania z tej swobody.

Trybunał potwierdził, że w kontekście układu regulującego w sposób zbiorowy pracę najemną, postanowienia dotyczące swobody przedsiębiorczości przyznają prywatnemu przedsiębiorcy prawa, na które ten może się powoływać przeciwko związkowi zawodowemu lub zrzeszeniu związków zawodowych wykonujących uprawnienia autonomiczne, z których korzystają w związku ze swobodą działalności związkowej, negocjowania z pracodawcami lub organizacjami pracodawców warunków pracy i wynagrodzenia pracowników.

Następnie Trybunał przypomniał, że wymogi dotyczące rejestracji statków nie powinny stwarzać przeszkód w korzystaniu ze swobody przedsiębiorczości. Tymczasem działania zbiorowe, takie jak planowane przez FSU, powodują, że korzystanie przez Viking Line z prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej staje się mniej atrakcyjne, a nawet bezcelowe, w związku z tym, że FSU utrudnia Viking Line, a także jego estońskiej spółce zależnej, korzystanie w przyjmującym państwie członkowskim z takiego samego traktowania, z jakiego korzystają inne podmioty gospodarcze z siedzibą w tym państwie. Z drugiej strony działanie zbiorowe podejmowane w celu wdrożenia prowadzonej przez ITF polityki zapobiegania tanim banderom, która dotyczy głównie uniemożliwienia armatorom rejestracji ich statków w państwie innym niż państwo, którego obywatelami są faktyczni właściciele tych statków, należy uznać co najmniej za mające charakter ograniczenia w korzystaniu przez Viking Line z prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Z tego wynika, że takie działania stanowią ograniczenia swobody przedsiębiorczości.

Takie ograniczenia mogą być dopuszczalne jedynie dla osiągnięcia słusznego celu, takiego jak ochrona pracowników. Do sądu krajowego będzie należało zbadać, czy cele, do których zmierzają FSU i ITF za pomocą wszczętych przez nich działań zbiorowych, dotyczyły ochrony pracowników.

Trybunał wskazał w tym względzie, że – w odniesieniu do działań zbiorowych prowadzonych przez FSU – o ile można by w pierwszej chwili racjonalnie uznać, że takie działania mające na celu ochronę stanowisk pracy i warunków pracy członków związku zawodowego, na które miałyby wpływ zmiana przynależności „Roselli”, wchodzi w zakres ochrony pracowników, o tyle taka kwalifikacja nie będzie możliwa do przyjęcia w razie wykazania, że rozpatrywane stanowiska pracy lub warunki zatrudnienia nie są narażone na ryzyko lub poważnie zagrożone.

Jeśli miałyby się okazać, że stanowiska pracy lub warunki pracy byłyby rzeczywiście narażone na ryzyko lub poważnie zagrożone, należy sprawdzić ponadto, czy działanie zbiorowe podjęte przez ten związek zawodowy jest odpowiednie dla zapewnienia realizacji tego celu i nie wykracza poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.

W tym względzie Trybunał przypomniał, że bezsporne jest, że działania zbiorowe, podobnie jak rokowania zbiorowe i układy zbiorowe, mogą stanowić w konkretnych okolicznościach danej sprawy jeden z głównych środków związków zawodowych dla ochrony interesów ich członków. Jeśli chodzi o to, czy działanie zbiorowe rozpatrywane w postępowaniu przed sądem krajowym nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia wytyczonego przezeń celu, do sądu krajowego należy zbadać między innymi, czy na podstawie przepisów prawa krajowego i porozumień zbiorowych mających zastosowanie do tego działania, FSU nie dysponował innymi środkami, mniej ograniczającymi swobodę przedsiębiorczości, aby doprowadzić do rokowań zbiorowych z Viking Line oraz czy związek zawodowy wykorzystał te środki przed podjęciem takiego działania.

Odnośnie do działań zbiorowych mających na celu zapewnienie wdrożenia polityki prowadzonej przez ITF, Trybunał podkreślił, że w zakresie, w jakim taka polityka prowadzi do uniemożliwienia armatorom rejestracji statków w państwie innym niż państwo, którego obywatelami są faktyczni właściciele tych statków, ograniczenia w swobodzie przedsiębiorczości, które wynikają z takich działań, nie mogą być obiektywnie uzasadnione. Niemniej jednak należy stwierdzić, że polityka ta ma również na celu ochronę i poprawę warunków pracy marynarzy.

Trybunał stwierdził jednakże, że w ramach polityki zapobiegania tanim banderom ITF jest zobowiązana, gdy zwróci się o to jeden z jej członków, rozpocząć akcję solidarnościową skierowaną przeciwko faktycznemu właścicielowi statku, który jest zarejestrowany w państwie innym niż państwo, którego obywatelem jest właściciel, niezależnie od tego, czy korzystanie przez niego z prawa do swobodnego podejmowania działalności gospodarczej może mieć niekorzystne skutki dla zatrudnienia i warunków pracy jego pracowników. Tym samym, polityka polegająca na zastrzeżeniu prawa do rokowań zbiorowych dla związków zawodowych państwa, którego obywatelem jest faktyczny właściciel statku znajduje zastosowanie również wtedy, gdy statek jest zarejestrowany w państwie gwarantującym pracownikom ochronę socjalną na wyższym poziomie niż ta, z jakiej korzystają oni w pierwszym państwie.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże w żaden sposób Trybunału Sprawiedliwości.

Dostępne wersje językowe: wszystkie

Pełny tekst wyroku znajduje się na stronie internetowej Trybunału

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=PL&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>

Tekst jest z reguły dostępny od godz. 12.00 CET w dniu ogłoszenia.

W celu uzyskania dodatkowych informacji proszę skontaktować się z

Ireneuszem Kolowcą

Tel. (00352) 4303 2793 Faks (00352) 4303 2053

*Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez EbS "Europe by Satellite",
serwis prowadzony przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Prasy i Komunikacji,
L-2920 Luksemburg, tel. (00352) 4301 35177 faks (00352) 4301 35249
lub B-1049 Bruksela, tel. (0032) 2 2964106 faks (0032) 2 2965956*